

Lietuvių kalbos ir literatūros patikrinimo programa

Mokinių žinių ir gebėjimų patikrinimo užduotis rengiama atsižvelgiant į Pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrųjų programų reikalavimus.

Programos turinys

Teksto suvokimas ir literatūros žinių taikymas

Grožinis ir negrožinis tekstas. Tiesioginė ir perkeltinė teksto prasmė. Kūrinio kompozicija. Tema, problema, pagrindinė mintis, tikslas, vertybės. Literatūros rūšys, žanrai. Pasakotojas. Lyrinis subjektas. Eilėraščio vyksmo apibūdinimas. Veikėjai, jų paveikslų kūrimo būdai, meninės raiškos priemonės. Citatų komentarai.

Teksto rašymas

Tikslas, situacija, adresatas. Tema, problema, pagrindinė mintis. Trinarė teksto struktūra. Teiginių kūrimas, argumentavimas, dalinių išvadų rašymas. Tekstų tipai (aprašymas, pasakojimas, samprotavimas). Pagrindiniai aiškinimo modeliai (teiginys – pavyzdys; priežastis – pasekmė; problema – sprendimas). Teksto rišlumas ir nuoseklumas, kalbinė raiška, kalbos normų laikymasis.

Kalbos žinių taikymas

Kalbos dalys. Veiksmažodžių asmenuojamųjų ir neasmenuojamųjų formų požymiai ir daryba. Rašyba (nosinės raidės, ilgieji ir trumpieji balsiai, *-e* ir *-ia*, *-o* ir *-uo* įvairiose žodžio dalyse; priebalsių asimiliacija; *j* rašymas; žodžių rašymas drauge ir skyrium; didžiųjų raidžių rašymas). Sakinio dalys. Vientisinio sakinio skyryba (vienarūšės sakinio dalys; pažyminiai, priedėliai; aiškinamosios sakinio dalys; aplinkybės; lyginamieji posakiai; įterpiniai; kreipiniai). Tiesioginės kalbos skyryba. Kalbos kultūra. Leksikos, morfologijos, sintaksės normos, įvardytos Pradinio ir pagrindinio ugdymo bendrosiose programose.

Tikrinami mokinių gebėjimai

- * nusakyti skaitomo grožinio ar negrožinio teksto temą, problemą, pagrindinę mintį, autoriaus tikslus;
- * sieti tekstą su kontekstu;
- * atpažinti literatūros rūšį, žanrą;
- * atpažinti meninės raiškos priemones ir paaiškinti jų kuriamą prasmę ir tikslingumą;
- * palyginti tekstus nurodytu aspektu;
- * argumentuotai išreikšti savo nuomonę, daryti išvadas, apibendrinti;
- * cituoti ir perfrazuoti teksto mintis savais žodžiais;
- * aptarti pasakotojo poziciją, apibūdinti lyrinį subjektą, veikėjus, atpažinti ir įvardyti vertybes;
- * sukurti nurodyto žanro rišlų tekstą pasiūlyta tema;

* paisyti bendrujų stiliaus reikalavimų, praktiškai taikyti rašybos, skyrybos, kalbos kultūros taisykles.

Patikrinimo struktūra ir trukmė

Testo dalys	Laikas
Teksto suvokimas ir literatūros žinių taikymas Rašymas (80 – 100 žodžių rišlus tekstas) Kalbos žinių taikymas	60 min.

Vertinimas

Lietuvių kalbos ir literatūros patikrinamojo darbo dalis vertinama 45 taškais.